

วิเคราะห์สถานการณ์และคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่า
ในจังหวัดนครศรีธรรมราช*

ANALYSIS OF SITUATION AND LIFE QUALITY IN HOUSING OF MYANMAR
MIGRANT WORKERS IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

เดโช ข่าน้ำแก้ว

Daycho Khanamkhae

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Email: daycho_kha@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราชศึกษาแบบผสมวิธีเชิงคุณภาพสัมภาษณ์เชิงลึกกับแรงงานสัญชาติพม่า เพื่อนร่วมงานคนไทย ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งสิ้น 21 คนเลือกแบบเจาะจงวิเคราะห์ข้อมูลโดยพรรณนาวิเคราะห์ และเชิงปริมาณมีประชากรเป้าหมายได้แก่ แรงงานสัญชาติพม่า จำนวน 350 คน ใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการศึกษาพบว่า 1) สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราชนายจ้างจะจัดหาที่พักให้ ทั้งแบบถาวรและแบบชั่วคราว เช่น “ก๊อ้งซี่” คนสอดพักด้วยกัน 2-3 คน หากเป็นครอบครัว เช่น พ่อ แม่ ลูก จะพักด้วยกันที่พักสะอาด ไม่แคบ และไม่ไกลจากที่ทำงานที่พักไม่ต้องจ่ายค่าเช่า ใช้น้ำจากบ่อดิน ส่วนค่าไฟฟ้าต้องจ่ายเองตามใช้จริงในแต่ละเดือน 2) คุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราชอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.33, S.D.=0.56)

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต; คุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย; แรงงานสัญชาติพม่า

Abstract

Objectives of this article were to analyze the situation and life quality in housing of Myanmar migrant workers in Nakhon Si Thammarat Province applying the Mixed methods: The qualitative research collected data by in-depth-interviewing 21 key informants, purposefully selected from Myanmar migrant workers, Thai friends, employers and government officers and analyzed data by descriptive interpretation. The quantitative research collected data with

* Received December 27, 2020; Revised March 17, 2020; Accepted March 27, 2020

questionnaires from 350 Myanmar migrant workers. The data were analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation. The findings revealed as follows: 1) situation of housing of Myanmar migrant workers in Nakhon Si Thammarat Province; Employers provided permanent and temporary accommodation, such as “Kongsee” for single of 2-3 people, families such as parents and children to live together, accommodation was not narrow and not far from the workplace. No need to pay the rent and use water from the well, only the actual electricity payment per month. 2) Life Quality of housing of Myanmar migrant workers in Nakhon Si Thammarat Province; Life Quality of housing of Myanmar migrant workers in the medium level (\bar{x} = 3.33, S.D.= 0.56).

Keywords: Life Quality; Life Quality of Housing; Myanmar Migrant Workers

บทนำ

การขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก ทำให้ประเทศไทยจากที่เคยเป็นประเทศผู้ส่งออกแรงงาน กลายเป็นประเทศทั้งผู้ส่งออกและผู้รับแรงงานจึงมีความต้องการแสวงหาแรงงานมาทำงาน โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าว ทั้งที่เดินทางเข้ามาโดยถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย ก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิตของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย แม้ว่าแรงงานต่างด้าวถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ประเทศต่างๆ มีการพัฒนาประเทศ แต่แรงงานยังคงถูกเอารัดเอาเปรียบและตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบนายจ้างอยู่เสมอการจ้างแรงงานต่างด้าวของประเทศไทยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากขาดแคลนแรงงานในระดับล่างประกอบกับภาคอุตสาหกรรมต่างก็มีความจำเป็นจะต้องจ้างแรงงานเพื่อมาทำงานที่เป็นลักษณะงานหนักและมีความเสี่ยงในการทำงานสูง (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557; สำนักบริหารงานแรงงานต่างด้าว, 2557)

สำหรับแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะแรงงานพม่าในสถานประกอบการทุกประเภทเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการด้านแรงงานพม่าได้เหมาะสมซึ่งแรงงานพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีมุมมองการเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยมี (1) แรงงานฝีมือที่ใช้ทักษะฝีมือในการทำงาน วิเคราะห์ และแก้ไขงานได้ (2) แรงงานกึ่งฝีมือ ต้องทำงานอยู่ในสายการผลิตในระดับพื้นฐาน และ (3) แรงงานไร้ฝีมือ เป็นแรงงานระดับล่างที่ไม่มีความรู้และทักษะฝีมือ เพียงทำงานตามคำสั่งและเท่านั้น ในขณะที่ ได้เพิ่มเติมถึงแรงงานพม่าว่า มีความอดทนขยัน และมีค่าแรงที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานไทย สามารถทดแทนแรงงานไทยได้เป็นอย่างดี ทำให้ไม่ว่าจะมองไปทางไหนก็พบแรงงานพม่า และคาดว่าจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อทดแทนแรงงานไทย (สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2561; วรากรณ์ สามโกเศศ, 2562) ประกอบกับเศรษฐกิจพม่าส่วนใหญ่ยังคงเป็นเพียงศักยภาพที่ยังมิได้นำมาใช้ประโยชน์

อย่างเต็มที่ ทำให้ค่าแรงและค่านิยม เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการย้ายถิ่นออกจากประเทศของแรงงานพม่า และการหารายได้ได้มากกว่าเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้แรงงานตัดสินใจย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในจังหวัดนครศรีธรรมราชเพิ่มขึ้น เพราะแรงงานพม่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทย (ภคริตา พิจารณ์ และจรงค์ หงส์งาม, 2559; อุดม เกิดพิบูลย์, 2546)

คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องสำคัญต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานได้แก่ ปัจจัย 4 โดยเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย เช่น มีที่อยู่อาศัยที่มีความสะอาด มีความปลอดภัย มีความมั่นคงเป็นสัดส่วนและไม่คับแคบเพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนาแรงงานพม่า ในจังหวัดนครศรีธรรมราช (เดโช แชน้ำแก้ว, 2562; ศิริชัย เพชรรักษ์ และชยสร สมบุญมาก, 2559) ดังงานวิจัยของสุรชนี เคนสุโพธิ์ (2560) ที่สรุปว่า สภาพทางกายภาพด้านที่พักอาศัย มีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตและการทำงานสูงสะอาดและที่อยู่อาศัยไม่ไกลจากที่ทำงาน และงานวิจัยของประเดิม มณีแดงและคณะ (2559) ที่สรุปว่า แรงงานชาวพม่าที่เข้ามาทำงานจะมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย อาศัยในบ้านที่นายจ้างสร้างให้ เป็นบ้านที่ไม่ค่อยถาวรนัก และส่วนใหญ่จะสร้างไว้ในสวนใกล้กับป่า ซึ่งหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการตรวจสอบดูแลการจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์สำหรับลูกจ้างของสถานประกอบการให้เข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ให้เป็นไปตามที่กฎหมายแรงงานไทยกำหนด (วีระ เกียบ และศิวัช ศรีโสภากุล, 2560)

จากความสำคัญข้างต้นจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง วิเคราะห์สถานการณ์และคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราชภายใต้คำถามว่า สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นอย่างไร และคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากการนำผลการศึกษาไปเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราชต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนพฤษภาคม 2561 – กรกฎาคม 2562 มีพื้นที่วิจัยได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ประชากรเป้าหมาย

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมทั้งสิ้นจำนวน 21 คน ได้แก่ กลุ่มแรงงานสัญชาติพม่า จำนวน 7 คน กลุ่มเพื่อนแรงงานคนไทย จำนวน 3 คน กลุ่มผู้ประกอบการ/นายจ้างของแรงงานสัญชาติพม่า จำนวน 5 คน กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 6 คน เลือกแบบเจาะจง

2.1 ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ แรงงานสัญชาติพม่าที่เข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายในจังหวัดนครศรีธรรมราช แต่เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (Cochran, 1997) คือใช้ประชากรเป้าหมายอย่างน้อย 323 คน จึงสามารถประมาณค่าร้อยละ โดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดประชากรเป้าหมายทั้งหมด 350 ตัวอย่าง ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนดคือไม่น้อยกว่า 323 ตัวอย่าง แล้วจึงเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มโดยบังเอิญ จนครบตามจำนวนที่ต้องการ (สุทธิพร บุญมาก, 2560)

2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1.1 แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Numerical Rating Scale) มี 5 ระดับ (สุทธิพร บุญมาก, 2560) ได้แก่ 5 คะแนนหมายถึงมากที่สุด, 4 คะแนนหมายถึงมาก, 3 คะแนนหมายถึงปานกลาง, 2 คะแนนหมายถึงน้อย, 1 คะแนนหมายถึงน้อยที่สุด และตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด โดยการนำแบบสอบถามเสนอตรวจสอบอีกครั้ง และทดลองเครื่องมือ (Try-out) จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Cronbach Coefficient) โดยการวิจัยได้ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.775

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับกลุ่มชาวพม่าที่มีความเชี่ยวชาญในภาษาไทยเป็นผู้ช่วยแปล โดยผู้วิจัยจะติดต่อเป็นการส่วนตัวก่อนเพื่ออธิบายถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย รวมถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในการวิจัยโดยเบื้องต้นเพื่อขอความร่วมมือ พร้อมทั้งแนบเอกสารข้อมูลสำหรับการเตรียมตัวก่อนสัมภาษณ์และนัดวันเวลาสถานที่ที่จะทำการสัมภาษณ์จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุมัติหนังสือราชการเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลการศึกษาวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชและนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลตามวันเวลาสถานที่ที่นัด โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่า จำนวน 7 คน กลุ่มเพื่อนแรงงานคนไทย 3 คน กลุ่มผู้ประกอบการ/นายจ้าง จำนวน 5 คน และกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 21 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ คือ (1) การเตรียมสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมทั้งเตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียงเตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ (2) การดำเนินการสัมภาษณ์ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัยอีกครั้ง ขณะเดียวกันก็ขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์ และขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงภาพประกอบในการสัมภาษณ์ รวมทั้งมีการแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทราบว่าข้อมูลต่าง ๆ ภาพประกอบและเสียงที่บันทึกไว้นั้น ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและหากประเด็นใดที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่ประสงค์ให้บันทึกภาพและเสียง ผู้วิจัยก็จะไม่บันทึกตามความประสงค์

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณการศึกษาในครั้งนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุมัติหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชจากนั้นนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชเสนอต่อผู้ประกอบการ/นายจ้างของแรงงานสัญชาติพม่าเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกจ่ายแบบสอบถามไปยังประชากรเป้าหมาย จำนวน 350 คน และรับแบบสอบถามกลับคืนมา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับสถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มแรงงานสัญชาติพม่า กลุ่มเพื่อนแรงงานคนไทย กลุ่มผู้ประกอบการ/นายจ้าง และกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมจำนวนทั้งสิ้น 21 คน เพื่อนำสาระสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ แล้วสรุปประเด็นปัจจัยที่สำคัญ ๆ แล้วนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.2.1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้จากแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ทักษะฝีมือแรงงานประสบการณ์การทำงานในประเทศไทย รายได้ต่อเดือน และสถานภาพการสมรสในตอนต้นที่ 1 ทำการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ จำนวน และร้อยละ โดยใช้ตารางประกอบคำอธิบาย

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราชจากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 ทำการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้ตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า

ที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่นายจ้างจะจัดหาที่พักให้ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเดินทางมาทำงาน ทั้งที่พักแบบถาวรหรือที่พักแบบชั่วคราว เพราะที่พังกี่มีความสำคัญต่อการทำงานของแรงงานสัญชาติพม่าดังกล่าวของนายจ้าง A ดังนี้

“แรงงานสัญชาติพม่ากลุ่มนี้อาศัยอยู่ในที่พัก โดยนายจ้างจัดทำให้เป็นที่พักผ่อน”

นายจ้าง A (สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2562)

ทั้งนี้เพราะนายจ้าง/ผู้ประกอบการเห็นว่า เมื่อจ้างเขามาทำงานต้องมีที่พักให้แรงงานสัญชาติพม่าได้พักอาศัย และได้พักผ่อน โดยนายจ้างได้ทำที่พักแบบชั่วคราวเพื่อให้ง่ายต่อการเคลื่อนย้ายไปทำงานในที่ต่าง ๆ ตามขนาดของครอบครัวแรงงานสัญชาติพม่า ได้แก่ คนโสดจะให้พัก 2-3 ต่อ 1 ห้อง ถ้ามีครอบครัวจะให้พักห้องกันเป็นครอบครัว เช่น พ่อ แม่ ลูก เป็นต้น สอดคล้องกับคำกล่าวของแรงงานสัญชาติพม่า B ดังนี้

“นายจ้างทำที่พังกี่พักผ่อนเรียกว่า ก้องซี่ (ก้องซี่เป็นที่พักชั่วคราว กันด้วยสังกะสีทุกด้าน และมุงหลังคาด้วยสังกะสี เพื่อกันฝนกันแดด) และถ้ามีครอบครัวก็จะเป็นที่พักขนาดใหญ่กว่าคนโสด”

แรงงานสัญชาติพม่า B (สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2562)

แม้จะเป็นที่อยู่แบบชั่วคราว แต่ก็มีความสะดวก ไม่แคบ และไม่ไกลจากที่ทำงาน ทำให้การเดินทางไปทำงานได้สะดวก ประกอบกับเป็นที่อยู่อาศัยที่นายจ้างสร้างให้จึงไม่ต้องจ่ายค่าเช่า

ใช้น้ำบ่อที่นายจ้างสร้างบ่อน้ำให้ (บ่อดิน) โดยไม่ต้องจ่ายค่าน้ำ แต่จะมีแค่ค่าไฟฟ้าที่ต้องจ่ายเองตามจำนวนการใช้ในแต่ละเดือน ดังคำกล่าวของแรงงานสัญญาติพม่า C และนายจ้าง A ดังนี้

“นายจ้างจะจัดหาที่พักให้เป็นที่พักชั่วคราว ไม่ไกลจากที่ทำงาน โดยไม่ต้องจ่ายค่าเช่า และสามารถอยู่ได้จนกว่าจะย้ายที่ทำงานใหม่”

แรงงานสัญญาติพม่า C (สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2562)

“พักโดยไม่ต้องจ่ายค่าเช่า ส่วนค่าน้ำนั้นไม่มี เพราะสร้างบ่อน้ำให้ใช้น้ำจากบ่อ ทั้งนี้ต้องจ่ายเพียงค่าไฟเท่านั้น”

นายจ้าง A (สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2562)

จากการศึกษาพบว่า ที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญญาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช นายจ้างจะจัดหาที่พักให้ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเดินทางมาทำงาน ทั้งที่พักแบบถาวรหรือที่พักแบบชั่วคราวเพราะที่พักก็มีความสำคัญต่อการทำงาน และการพักผ่อน ส่วนใหญ่นายจ้างจะทำที่พักแบบชั่วคราว เช่น ก่อขึ้นเพื่อให้ย้ายต่อการเคลื่อนย้ายไปทำงานในที่ต่าง ๆ ตามขนาดครอบครัวของแรงงานสัญญาติพม่า เช่นคนโสดพักด้วยกัน 2-3 คน ถ้ามีครอบครัวก็จะให้พักด้วยกัน เช่น พ่อ แม่ ลูก โดยที่พักอาศัยมีความสะอาด ไม่แคบ และไม่ไกลจากที่ทำงาน ทำให้การเดินทางไปทำงานได้สะดวก ประกอบกับเป็นที่อยู่อาศัยที่นายจ้างสร้างให้จึงไม่ต้องจ่ายค่าเช่า ใช้น้ำบ่อที่นายจ้างสร้างบ่อน้ำให้ เช่น บ่อดิน โดยไม่ต้องจ่ายค่าน้ำ แต่จะมีแค่ค่าไฟฟ้าที่ต้องจ่ายเองตามจำนวนการใช้ในแต่ละเดือน

2. คุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญญาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษาพบว่า

ตารางที่ 1 รายละเอียดค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญญาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่	ด้านที่อยู่อาศัย ของแรงงานสัญญาติพม่า	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ในกรณีที่ต้องจ่ายค่าที่พักเอง มีรายได้เพียงพอต่อการเช่าที่อยู่อาศัย	3.61	1.05	มาก
2.	มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและเป็นสัดส่วน	3.41	1.07	ปานกลาง
3.	มีที่อยู่อาศัยที่มีความสะอาด	3.27	1.06	ปานกลาง
4.	มีที่พักอาศัยขนาดที่เหมาะสมไม่คับแคบ	3.22	1.08	ปานกลาง
5.	มีที่อยู่อาศัยที่มีความปลอดภัย	3.10	0.94	ปานกลาง
	รวม	3.33	0.56	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า แรงงานสัญญาชาติพม่าส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} เท่ากับ 3.33, S.D. เท่ากับ 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ผลการศึกษาพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ในกรณีที่ต้องจ่ายค่าที่พักเอง มีรายได้เพียงพอต่อการเช่าที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} เท่ากับ 3.61, S.D. เท่ากับ 1.05) รองลงมา คือ มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและเป็นสัดส่วนอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} เท่ากับ 3.41, S.D. เท่ากับ 1.07) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีที่อยู่อาศัยที่มีความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} เท่ากับ 3.10, S.D. เท่ากับ 0.94) ตามลำดับ

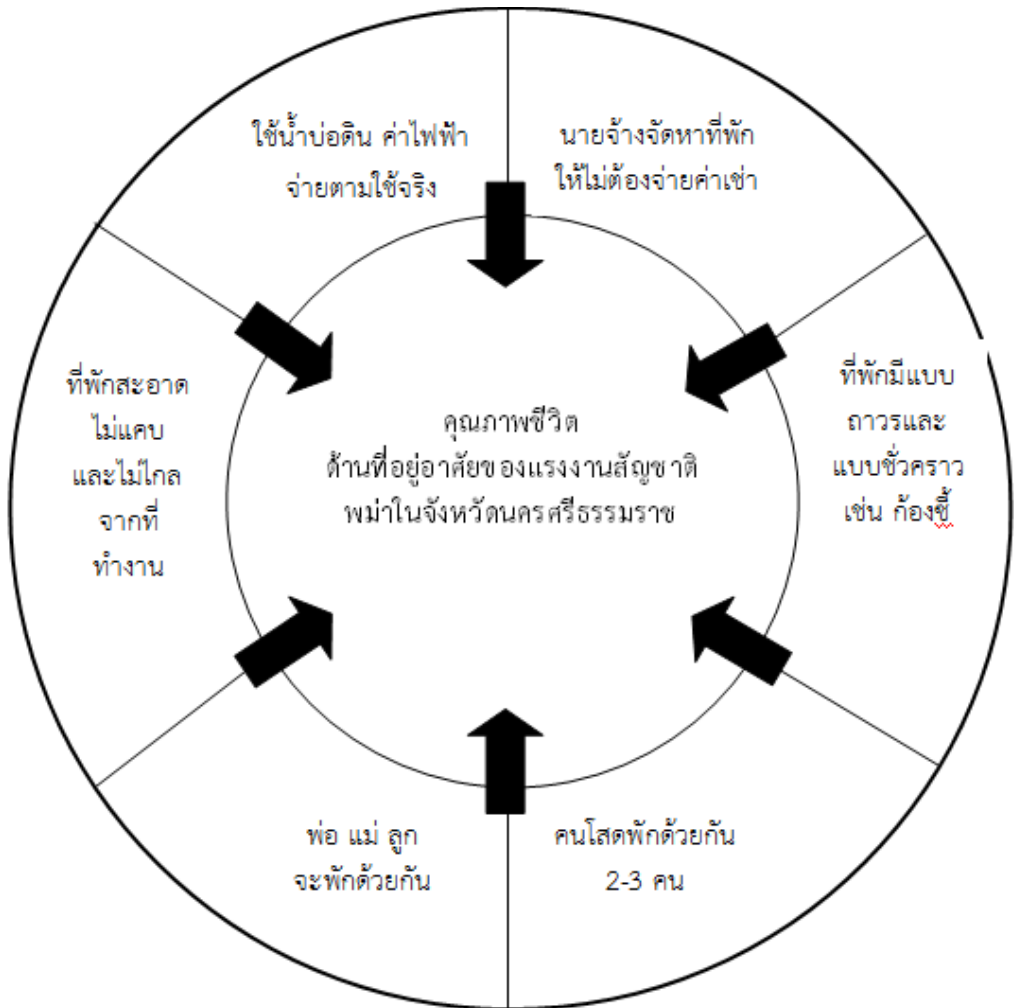
อภิปรายผลการวิจัย

1. สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญญาชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า นายจ้างจะจัดหาที่พักให้ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเดินทางมาทำงาน ทั้งที่พักแบบถาวรหรือที่พักแบบชั่วคราวเพราะที่พักมีความสำคัญต่อการทำงาน และการพักผ่อน ส่วนใหญ่นายจ้างจะทำที่พักแบบชั่วคราว เช่น ก่อขี้ เพื่อให้ง่ายต่อการเคลื่อนย้ายไปทำงานในที่ต่าง ๆ ตามขนาดครอบครัวของแรงงานสัญญาชาติพม่า เช่น คนโสดพักด้วยกัน 2-3 ถ้ามีครอบครัวก็จะให้พักด้วยกัน คือ พ่อ แม่ ลูก ซึ่งที่พักอาศัยมีความสะอาด ไม่แคบ และไม่ไกลจากที่ทำงาน ประกอบกับเป็นที่อยู่อาศัยที่นายจ้างสร้างให้ จึงไม่ต้องจ่ายค่าเช่า ใช้น้ำบ่อนายจ้างสร้างบ่อน้ำให้ เช่น บ่อดิน ไม่ต้องจ่ายค่าน้ำ แต่จะมีแค่ค่าไฟฟ้าที่ต้องจ่ายเองตามจำนวนการใช้ในแต่ละเดือน สอดคล้องกับการศึกษาของสุดารัตน์ พิมลรัตน์ และนรินทร์ สังข์รักษา (2560) ที่สรุปว่า มีที่พักโดยอาศัยอยู่ที่บ้านของนายจ้าง และที่พักอาศัยส่วนใหญ่อาศัยบ้านพักคนงานที่จัดไว้ให้ มีลักษณะความเป็นอยู่โดยอาศัยรวมกันเป็นครอบครัวมีภรรยา ลูก หรือพี่น้องโดยมีสมาชิกในครอบครัว 2-3 คน และสอดคล้องกับการศึกษาของสุรัชนี เคนสุโพธิ์ (2560) ที่สรุปว่า สภาพทางกายภาพด้านที่พักอาศัยสะอาดและที่อยู่อาศัยไม่ไกลจากที่ทำงาน

2. คุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญญาชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญญาชาติพม่าอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} เท่ากับ 3.33, S.D. เท่ากับ 0.56) ผลการศึกษาปรากฏในระดับ “ปานกลาง” แสดงให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องด้วยสาเหตุต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้มีความเหมาะสมเพื่อป้องกันปัญหาตามมา ดังการศึกษาของ Mohapatra, Ratha, and Scheja (2010) และพระมหาแพง เตชสีโล (ชานิงาน) (2556) ที่ได้สรุปว่า ด้านที่พักอาศัยของแรงงานจากต่างชาติที่เข้ามาทำงานต้องรู้จักรักษาความสะอาด ปลอดภัย เป็นสัดส่วน การทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง และอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะถือว่าเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังการศึกษาของดลนพร วราโพธิ์และคณะ (2562) ที่สรุปว่า การรักษาทรัพยากรมนุษย์เพื่อประโยชน์เช่น ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ดีทำให้สามารถสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานได้

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาสถานการณ์และคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราชสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้สถานการณ์และคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย
ของแรงงานสัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่มา: เดโช แชน้ำแก้ว (2562)

จากภาพที่ 1 สถานการณ์และคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญญาติพม่า ในจังหวัดนครศรีธรรมราชสามารถ ทำให้ทราบว่า ที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญญาติพม่าในจังหวัด นครศรีธรรมราช ได้แก่ (1) นายจ้างจัดหาที่พักให้ทำให้สะดวกต่อการเดินทางมาทำงาน ที่พัก อาศัยมีความสะอาด และไม่แคบ (2) มีที่พักแบบถาวรหรือที่พักแบบชั่วคราวเพื่อการพักผ่อน และง่ายต่อการเคลื่อนย้ายไปทำงานในที่ต่าง ๆ (3) ที่อยู่อาศัยมี 2 ลักษณะ คือ คนโสดพัก ด้วยกัน 2-3 คน และแบบครอบครัว หรือพ่อ แม่ ลูก พักด้วยกัน และ (4) ที่อยู่อาศัยที่นายจ้าง สร้างให้จึงไม่ต้องจ่ายค่าเช่า แต่ต้องจ่ายค่าน้ำค่าไฟเอง ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจะส่งผลต่อ คุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงานสัญญาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาแรงงานสัญญาติพม่ามีคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยโดยเฉลี่ยสูงสุดอยู่ใน ระดับปานกลางควรที่จะดำเนินการและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่คุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย เกี่ยวกับ “มีที่อยู่อาศัยที่มีความปลอดภัย” โดยเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง นายจ้าง ผู้ประกอบการ หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องก็ควรดูแล และเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดเพื่อให้แรงงานพม่า รู้สึกว่าปลอดภัย และตรงต่อตามความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ในด้านที่อยู่อาศัยเพื่อไปเตรียม ความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับแรงงานพม่าและแรงงานต่างด้าวต่อไปได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสถานการณ์และคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของแรงงาน สัญชาติพม่าในจังหวัดนครศรีธรรมราชกับจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแรงงาน สัญชาติพม่าที่เชื่อมประสานความสัมพันธ์และอยู่ร่วมกันได้

เอกสารอ้างอิง

- ดลนพร วราโพธิ์และคณะ. (2562). การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของมหาวิทยาลัยสงฆ์เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(2), 223-239.
- เดโช แขน้ำแก้ว. (2562). *แรงงานพม่า: คุณภาพชีวิตและการสร้างความหมายใหม่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. นครศรีธรรมราช: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- นายจ้ำง A. (2562, 8 มิถุนายน). หัวหน้าสถานประกอบแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช. [บทสัมภาษณ์].
- ประเดิม มณีแดงและคณะ. (2559). วิถีชีวิต ความรู้ความเชื่อ และพฤติกรรมการปฏิบัติตัวที่ส่งผลต่อการเกิดการเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็ง ในแรงงานต่างชาตินางพม่า ในตำบลทรายแดง อำเภอเมือง จังหวัดระนอง. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 3(3), 77-93.
- พระมหาแพง เตชสีโล (ช่างินงาน). (2556). *การบริหารจัดการการใช้แรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการขนาดย่อมในเขตกรุงเทพฯ (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภคริตา พิจารณ์ และจรงค์ หงส์งาม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นของแรงงานต่างด้าว กรณีศึกษา: จังหวัดขอนแก่น ประเทศไทย. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ มข*, 9(1), 49-63.
- แรงงานสัญชาติพม่า A. (2562, 8 มิถุนายน). ช่างก่อสร้าง. [บทสัมภาษณ์].
- แรงงานสัญชาติพม่า B. (2562, 8 มิถุนายน). ช่างไม้. [บทสัมภาษณ์].
- แรงงานสัญชาติพม่า C. (2562, 14 มิถุนายน). หัวหน้าช่างก่อสร้าง. [บทสัมภาษณ์].
- วารกรณ์ สามโกเศศ. (2562). *แรงงานข้ามชาติคือทรัพย์สินที่มีค่า*. สืบค้น 22 ธันวาคม 2562, จาก <http://www.aidsrightsthailand.com/looknews.php?lang=&news=8023>
- วีระ เกียบ และศิวัช ศรีโกคางกุล. (2560). สถานการณ์และความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพชีวิตของแรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชาในเขตจังหวัดสระแก้ว. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 10(2), 189-204.
- ศิริชัย เพชรรักษ์ และชยสร สมบุญมาก. (2559). ตลาดแรงงานของไทยในอนาคต. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2(3), 99-113.
- สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2561). *บทสรุปผู้บริหารสถานการณ์แรงงานจังหวัดนครศรีธรรมราช*. นครศรีธรรมราช: สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครศรีธรรมราช.

- สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). *คู่มือการกำหนดตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- สำนักบริหารงานแรงงานต่างด้าว. (2557). *การพิจารณาอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- สุภารัตน์ พิมลรัตน์ และนรินทร์ สังข์รักษา. (2560). รูปแบบวิถีชีวิตของแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาในพื้นที่เขตคลองสามวา กรุงเทพฯ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 10(3), 2420-2439.
- สุทธิพร บุญมาก. (2560). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุรัชณี เคนสุโพธิ์. (2560). การศึกษาสภาพการจ้างงาน ปัจจัยจูงใจส่งเสริม และกระบวนการเข้าสู่การจ้างงานแรงงานข้ามชาติของภาคธุรกิจอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ ในจังหวัดอุดรธานีและหนองคาย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(พิเศษ), 36-58.
- อุดม เกิดพิบูลย์. (2546). ความสามารถของระบบเศรษฐกิจพม่าในความสัมพันธ์กับต่างประเทศ. *วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 7(2-3), 1-17.
- Cochran, W.G. (1997). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & sons.
- Mohapatra, S. et al. (2010). *Impact of Migration on Economic and Social Development : A review of evidence and emerging issues*. Retrieved December 22, 2018, from <http://documents.worldbank.org/curated/en/617151468332982240/pdf/WPS5558.pdf>